

18.2.2016

Eduskunta

Lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

VASTAUS LAUSUNTOPYYNTÖÖN: LAKIVALIOKUNTA LAUSUNTOPYYNTÖ / HE 137/2015 VP

Esitämme lausuntonamme kunnioittaen seuraavaa:

Esityksessä on kuvattu niukasti kansalaisen asiointitilin toimintaa käytännössä. Olemme kuitenkin olleet yhteydessä valtiokonttorin asiointipalveluun ja tiedustelleet tilin toimintaa silloin, kun yhteystiedot ovat väärät. Käsityksemme mukaan siointitilissä on merkittäviä puutteita.

Katsomme, että kansalaisen asiointitiliä on tarkoituksenmukaista käyttää vain silloin, kun kansalainen on nimenomaisesti antanut asiointitilinsä myös ulosottoviranomaisen käyttöön.

Erityisen suuri huoli kohdistuu myös ns. tavallisiin tiedoksiantoihin ja niiden perille saapumiseen.

Emme ole vakuuttuneita saavutettavista kustannushyödyistä.

Asiointitilin toiminta käytännössä ja velallisen velvollisuus pitää yhteystiedot voimassa

Valtionkonttorin kansalaisneuvonnasta saamme tiedon mukaan, asiointitilillä on asiakkaan yhteystiedot ainoastaan herätteiden lähettämistä varten. Vaikka yhteystiedot olisivat virheeliset, asiointitili toimii normaalisti ja posti toimitetaan asiointitilille. Jos henkilö ei tallenna yhteystietoja, kuuden kuukauden kuluttua ei lähde muistutusta (muistutusviesti lähtee aina siis 6 kk:n kuluttua tallennuksesta ja jos ei tallenna, ajanlasku ei nollaannu).

Nykymuotoinen asiointitili on siis varsin puutteellinen eikä ulosottoasioiden tiedoksiantoa nykymuotoisen asiointitilin kautta pidä mielestämme ryhtyä hoitamaan.

Asiointitilin käyttöönotto yleisesti ulosoton tiedoksiantokanavana

Pidämme arveluttavana sitä, että kansalainen antaa viranomaiselle yleisen valtuutuksen käyttää tiliä, tietämättä aidosti, mitkä viranomaiset ovat tilin käyttäjiä tai tuleeko hänelle myöhemmin tarve asioida ulosottoviranomaisen kanssa.

Asiointitilin käyttöönotosta on voinut kulua pitkä aika, eikä henkilö välttämättä lainkaan muista ottaneensa tiliä edes käyttöönsä.

Henkilö ei välttämättä myöskään lainkaan osaa odottaa asiointitilille postia ulosottoviranomaiselta, sillä kyseessä voi olla hyvinkin vanhan saatavan perintä tai jopa virheellinen perintä.

Mietinnöstä ei käy ilmi millaisia velallisen saamat herätteet olisivat. Onko heräte yleinen, vai mainittaisiinko herätteessä, että asiointitilille on tullut ulosottoviranomaisen postia? Jos ilmoitus on yleinen, voi käydä niin, että henkilö ei käy lukemassa viestiä ajatellessaan sen liittyvän jonkin toisen viranomaisen toimintaan ja/tai vähämerkitykselliseen asiaan. Toisaalta tietosuojaongelma syntyy, jos herätteessä mainitaan ulosotto herätteen lähettäjänä.

Tiedoksiantotavat ja aktiivinen kuittaus sähköisessä tiedoksiannossa

Nykyiset säännökset ulosottoasioiden tiedoksiantotavasta ovat vaikeaselkoisia eikä tiedoksiantotapoja asiaryhmittäin ole löydettävissä yhdestä lähteestä. Olisi ollut toivottavaa, että mietinnössä olisi seikkaperäisesti kuvattu nykyiset käytännöt eikä vain todettu, että suuri osa postista lähetetään tavallisena kirjeenä ja pieni osa saantitodistusta vastaan. Toisaalta voi kysyä, vaihtelevatko tiedoksiantotavat ulosottopiireittäin. Ulosottoasioiden tiedoksiantotapoja olisi tarpeen säännellä selkeästi.

Ulosotto toimien alkamisella on aina velallisen kannalta aina suuri merkitys. Nykyisin vireilletuloilmoitus, maksukehoitus ja ulosmittauspöytäkirja toimitetaan velalliselle tavallisella kirjeellä. Jo nykyistäkin käytäntöä ulosmittauspöytäkirjan toimittamista tavallisena postina voidaan pitää arveluttavana. Nykytila on kuitenkin hyväksyttävissä ottaen huomioon suuret ulosoton asiamäärät ja kustannukset. Postin kulkuun voidaan yleisesti ottaen luottaa.

Sähköisellä asioinnilla on mahdollista korjata nykytila ja lisätä velallisten oikeusturvaa. Jos palvelu markkinoidaan ulosottoasiakkaille korostaen palvelun hyötyjä hänelle itselleen, ei liene syytä huolestua, että käyttö jäisi vähäiseksi (Palvelua voidaan markkinoida esim. niin, ettei asiakas tarvitse enää paperiarkistoa, järjestelmän kautta voi hakea vapaakuukausia jne).

Katsomme, että pelkkä herätteen saapuminen sähköpostiin tai matkapuheliin ei ole ulosottoasian vakavuuden huomioonottaen riittävä. Sähköposti- ja matkapuhelinherätteet jäävät helposti huomiotta viestien tulvassa. Sähköiseen asiointiin liittyy muutoinkin tiedon perillemenoriskejä enemmän kuin kirjeellä tapahtuvaan tiedoksiantoon. On myös otettava huomioon se, että ulosottovelallisten matkapuhelimet ja internet-yhteydet on usein suljettu laskurästien vuoksi.

Vireilletuloilmoitus, maksukehoitus ja ulosmittauspöytäkirja tulisi aina toimittaa sähköisessä asiointissa lukukuittauksella vastaan (vahva tunnistautumisen). Kuitin toimittamisessa ei sen sijaan tarvita vahvaa tunnistautumista.

On mahdollista, että sähköinen tiedoksianto poikisi tiedoksiantoihin liittyviä riitaisuuksia nykyistä enemmän ja tavoitellut säästöt kuluisivat käräjäoikeuskuluihin. Toisaalta on syytä pohtia sitäkin mahdollisuutta, että palkan/eläkkeen ulosmittaukset saattavat lisääntyä sähköisen tiedoksiannon myötä, jos velalliset eivät tosiasiallisesti saa tietoa perinnän alkamisesta. Tällaisessa tilanteessa velallinen menettää mahdollisuuden tehdä ulosoton kanssa maksusuunnitelman ja työpaikalla voi aiheutua ongelmia. Yllätyksenä tullut ulosotto voi aiheut-

taa vaikeuksia maksaa mm. vuokraa. On myös syytä kiinnittää huomiota hää-
töasioiden tiedoksiantoön ja siihen, onko velallisella aidosti mahdollisuus hakea
häädön lykkäystä.

Katsomme velallisen kannalta kohtuuttomaksi sen, että viestit eivät tavoita häntä yhteystieto-
jen virheellisyyden vuoksi ja että hän ilmeisesti menettäisi mahdollisuuden muutoksenha-
kuun.

Yhteenveto:

Asiointitilin toimintaa tulisi kehittää edelleen, jotta se olisi käytettävissä ulosottoasioissa. Tiliä
tulisi kehittää niin, että tiedon lähettäjäkin saa herätteen, jos viestiä ei ole voitu toimittaa pe-
rille virheellisen yhteystiedon vuoksi.

Tiedoksiannoissa on pääsääntöisesti käytettävä ns. aktiivista lukukuittausta.

Espoossa 18. helmikuuta 2016

Aulikki Pentikäinen
Johtava talous- ja velkaneuvoja
Talous- ja velkaneuvontapalvelut
puh. (09) 8162 3484